

Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή

ECO/444
Οικονομική πολιτική της ζώνης του ευρώ το 2018

Βρυξέλλες, 9 Ιανουαρίου 2018

Ενημερωτικό σημείωμα (531^η σύνοδος ολομέλειας)

Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα: *Σύσταση για σύσταση του Συμβουλίου σχετικά με την οικονομική πολιτική της ζώνης του ευρώ*
COM(2017) 770 final

ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ: EESC-2017-05444-00-00-AS-TRA

1. Κύρια σημεία της πρότασης της Επιτροπής

Όπως και α προηγούμενα χρόνια, η φθινοπωρινή Δέσμη Ευρωπαϊκού Εξαμήνου που δημοσιεύθηκε στις 22 Νοεμβρίου 2017 περιλαμβάνει σύσταση για σύσταση του Συμβουλίου σχετικά με την οικονομική πολιτική της ευρωζώνης για το 2018. Ο στόχος είναι να δοθεί η ευκαιρία για συζητήσεις και διατύπωση συστάσεων σχετικά με την ευρωζώνη στο σύνολό της, πριν από την διεξαγωγή των ειδικών ανά χώρα συζητήσεων, ούτως ώστε οι κοινές προκλήσεις να αντικατοπτριστούν πλήρως στις ειδικές ανά χώρα δράσεις.

Για το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο του 2018, η Επιτροπή παρουσίασε τις εξής πέντε συστάσεις σχετικά με την οικονομική πολιτική της ευρωζώνης:

- 1) Να εφαρμοστούν πολιτικές που στηρίζουν την ανάπτυξη και βελτιώνουν την ανθεκτικότητα, την επανεξισορρόπηση και τη σύγκλιση. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να δώσουν προτεραιότητα σε μεταρρυθμίσεις που αυξάνουν την παραγωγικότητα, αίρουν τα εμπόδια στις επενδύσεις, στηρίζουν τη δημιουργία ποιοτικών θέσεων εργασίας και μειώνουν τις ανισότητες. Τα κράτη μέλη με ελλείμματα ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών ή υψηλό εξωτερικό χρέος θα πρέπει επιπλέον να επιδιώξουν τη συγκράτηση του κόστους εργασίας ανά μονάδα προϊόντος. Τα δε κράτη μέλη με μεγάλα πλεονάσματα στο ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών θα πρέπει να προωθήσουν την αύξηση των μισθών και να εφαρμόσουν μέτρα που ευνοούν τις επενδύσεις, στηρίζουν την εγχώρια ζήτηση και διευκολύνουν την επανεξισορρόπηση στη ζώνη του ευρώ.
- 2) Να τεθεί ως στόχος ένας γενικά ουδέτερος δημοσιονομικός προσανατολισμός και ένα ισορροπημένο μείγμα πολιτικών που εξασφαλίζουν τη βιωσιμότητα των δημόσιων οικονομικών και στηρίζουν την οικονομική ανάκαμψη. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να λάβουν μέτρα για τη μείωση της φορολογικά μεροληπτικής μεταχείρισης του χρέους και την καταπολέμηση του επιθετικού φορολογικού σχεδιασμού, με συνεχές έργο για την κοινή ενοποιημένη βάση φορολογίας εταιρειών (ΚΕΒΦΕ).

- 3) Να εφαρμοστούν μεταρρυθμίσεις που προωθούν τη δημιουργία ποιοτικών θέσεων απασχόλησης, ίσες ευκαιρίες και πρόσβαση στην αγορά εργασίας, δίκαιες συνθήκες εργασίας, και στήριξη της κοινωνικής προστασίας και ένταξης.
- 4) Να συνεχιστούν οι εργασίες για την ολοκλήρωση της Τραπεζικής Ένωσης αναφορικά με τη μείωση και τον επιμερισμό κινδύνων, συμπεριλαμβανομένων ενός ευρωπαϊκού συστήματος εγγύησης των καταθέσεων και της λειτουργίας του κοινού μηχανισμού ασφαλείας για το Ενιαίο Ταμείο Εξυγίανσης. Να ληφθούν μέτρα για την επιτάχυνση της μείωσης των επιπέδων των μη εξυπηρετούμενων δανείων και να ενισχυθεί η ολοκλήρωση και ανάπτυξη των κεφαλαιαγορών της ΕΕ.
- 5) Να πραγματοποιηθεί ταχεία πρόοδος για την ολοκλήρωση της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης, ιδίως με βάση τις πρωτοβουλίες της Επιτροπής που δρομολογήθηκαν το φθινόπωρο του 2017.

2. Κύρια σημεία της γνωμοδότησης

Η ΕΟΚΕ εκφράζει την ικανοποίησή της για την έμφαση που αποδίδεται στη ζώνη του ευρώ, στη βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη, στην ανθεκτικότητα και στη σύγκλιση.

Η ΕΟΚΕ επισημαίνει ότι η οικονομική ανάκαμψη, μολονότι οι ρυθμοί της έχουν επιταχυνθεί στη ζώνη του ευρώ από το προηγούμενο έτος, εξακολουθεί να είναι «ημιτελής» και «άτυπη», όπως αναφέρεται στις φθινοπωρινές προβλέψεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Παρά την αριθμητική αύξηση των νέων θέσεων εργασίας, η υποτονικότητα της αγοράς εργασίας παραμένει σημαντική. Η επίμονη ανεργία και η υποαπασχόληση στη ζώνη του ευρώ συνεπάγονται απώλεια δεξιοτήτων και παραγωγικής ικανότητας και αποτελούν σοβαρή απειλή για την κοινωνική ένταξη, την ευημερία και την ισότητα. Επιπλέον, οι επενδύσεις στην ζώνη του ευρώ παραμένουν κάτω από τα επίπεδα του 2008, συμβάλλοντας επίσης σε σημαντικές απώλειες παραγωγικού δυναμικού σε πολλά κράτη μέλη της ζώνης του ευρώ. Το συνεχιζόμενο πλεόνασμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών της ζώνης του ευρώ σε σχέση με τον υπόλοιπο κόσμο αφήνει εξάλλου να εννοηθεί ότι η εγχώρια ζήτηση παραμένει χαμηλή στην εν λόγω ζώνη.

Η ΕΟΚΕ αναγνωρίζει ότι τα υψηλά επίπεδα δημόσιου και ιδιωτικού χρέους στη ζώνη του ευρώ καθιστούν την οικονομία της ευάλωτη και συμμερίζεται την ανάγκη μείωσής τους.

Έπειτα από προσεκτική εξέταση των σχετικών ευκαιριών και κινδύνων που απορρέουν από τους παραπάνω παράγοντες, η ΕΟΚΕ διαφωνεί με την πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για έναν γενικά ουδέτερο δημοσιονομικό προσανατολισμό και προτείνει, αντ' αυτού, έναν θετικό δημοσιονομικό προσανατολισμό της τάξης του 0,5% του ΑΕΠ. Η πιθανότητα επιβράδυνσης της ανάπτυξης μεταξύ 2017 και 2019 που προβλέπει η Επιτροπή, η αλλαγή που ανακοινώθηκε στη νομισματική πολιτική της ΕΚΤ, το συνεχιζόμενο προφανές επενδυτικό έλλειμμα και οι παγκόσμιοι εμπορικοί και γεωπολιτικοί κίνδυνοι απαιτούν επίσης να περάσει η σκυτάλη από τη νομισματική πολιτική στη δημοσιονομική πολιτική.

Η παροχή δημοσιονομικών κινήτρων εστιασμένων στις δημόσιες επενδύσεις μπορεί να επιφέρει αύξηση της ζήτησης, βραχυπρόθεσμα, αλλά και επέκταση των αναπτυξιακών δυνατοτήτων, μακροπρόθεσμα, αντιμετωπίζοντας έτσι το ζήτημα της βιωσιμότητας του δημόσιου χρέους.

Η ΕΟΚΕ συνιστά, κατά την εφαρμογή των δημοσιονομικών κανόνων, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή να μην συμπεριλαμβάνει τις δημόσιες δαπάνες για τις επενδύσεις στον υπολογισμό των δημοσιονομικών ισοζυγίων.

Η ΕΟΚΕ εκφράζει την ικανοποίησή της για τη ρητή αναφορά που περιλαμβάνεται στη σύσταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής προκειμένου να δοθεί προτεραιότητα σε διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις, οι οποίες όχι μόνο αυξάνουν την παραγωγικότητα και το αναπτυξιακό δυναμικό, βελτιώνουν το

επιχειρηματικό περιβάλλον και προωθούν τις επενδύσεις, αλλά, ταυτόχρονα, στηρίζουν και τη δημιουργία ποιοτικών θέσεων εργασίας και μειώνουν τις ανισότητες, όπως έχει ζητήσει η ΕΟΚΕ σε προηγούμενες γνωμοδοτήσεις της.

Η ΕΟΚΕ συγχαίρει την Ευρωπαϊκή Επιτροπή για την έκκληση που απηύθυνε στα κράτη μέλη να καταπολεμήσουν τη φοροδιαφυγή και να συνεχίσουν, μεταξύ άλλων, τις προσπάθειες για την καθιέρωση μιας κοινής ενοποιημένης βάσης φορολογίας εταιρειών (ΚΕΒΦΕ). Θεωρεί επίσης ότι πρέπει να αποτελεί προτεραιότητα των κρατών μελών της ΕΕ να εφαρμόζουν αποτελεσματικά μέτρα για την καταπολέμηση της φορολογικής απάτης, της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και των παράνομων δραστηριοτήτων σε φορολογικούς παραδείσους.

Η ΕΟΚΕ υποστηρίζει τις απαραίτητες ενέργειες για την εμπάθυνση της ΟΝΕ, ιδίως την ολοκλήρωση της τραπεζικής ένωσης, συμπεριλαμβανομένης της θέσπισης ενός Ευρωπαϊκού Συστήματος Εγγύησης Καταθέσεων, της καθιέρωσης κοινού μηχανισμού ασφαλείας για το Ενιαίο Ταμείο Εξυγίανσης και της ενίσχυσης του ευρωπαϊκού εποπτικού πλαισίου.

Σύμφωνα με προηγούμενες γνωμοδοτήσεις της, η ΕΟΚΕ επαναλαμβάνει την άποψή της ότι το ευρώ είναι το νόμισμα ολόκληρης της ΕΕ και τονίζει την ανάγκη για:

- δημιουργία δημοσιονομικής ένωσης·
  - ενίσχυση της ευθύνης και της οικειώσης των κρατών μελών όσον αφορά τις υποχρεώσεις έναντι της ζώνης του ευρώ·
  - θέσπιση διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων στο πλαίσιο της πλατφόρμας του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου·
  - ενίσχυση του οικονομικού συντονισμού και της διακυβέρνησης και δημιουργία Ευρωπαϊκού Νομισματικού Ταμείου·
  - βελτίωση του συστήματος χρηματοπιστωτικής διαμεσολάβησης, που θα οδηγήσει στην ενίσχυση των πραγματικών μακροπρόθεσμων επενδύσεων με τη βελτιστοποίηση του ρόλου της ΕΤΕπ, του ΕΤΕ και του ΕΤΣΕ 2.0·
  - μεγιστοποίηση της ανθεκτικότητας της ΟΝΕ προκειμένου να μπορεί να ασκήσει μεγαλύτερη επιρροή σε παγκόσμιο επίπεδο.
-

Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή

ECO/444
Οικονομική πολιτική της ζώνης του ευρώ 2018

ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ

Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή

Σύσταση για σύσταση του Συμβουλίου σχετικά με την οικονομική πολιτική της ζώνης του ευρώ
[COM(2017) 770 final]

Εισηγητής: **Javier DOZ ORRIT**

Αίτηση διαβούλευσης Νομική βάση	Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 18/01/2018 Άρθρο 304 της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης
Αρμόδιο τμήμα	«Οικονομική και Νομισματική Ένωση, Οικονομική και Κοινωνική Συνοχή»
Υιοθέτηση από το τμήμα	20/12/2017
Υιοθέτηση από την Ολομέλεια	18/01/2018
Σύνοδος ολομέλειας αριθ.	531
Αποτέλεσμα της ψηφοφορίας (υπέρ/κατά/αποχές)	182/2/5

3. Συμπεράσματα και συστάσεις

- 3.1 Η ΕΟΚΕ εκφράζει την ικανοποίησή της για την έμφαση που δίνει η σύσταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τις πολιτικές της ζώνης του ευρώ¹ στη βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη, την ανθεκτικότητα και τη σύγκλιση.
- 3.2 Η ΕΟΚΕ επισημαίνει ότι η οικονομική ανάκαμψη, μολονότι οι ρυθμοί της έχουν επιταχυνθεί στη ζώνη του ευρώ από το προηγούμενο έτος, εξακολουθεί να είναι «εύθραυστη», «ημιτελής» και «άτυπη», όπως αναφέρεται στις φθινοπωρινές προβλέψεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής².
- 3.3 Παρά την αριθμητική αύξηση των νέων θέσεων εργασίας, υπάρχουν πολυάριθμα στοιχεία, τόσο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής όσο και της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, που δείχνουν ότι η υποτονικότητα της αγοράς εργασίας παραμένει σημαντική, πράγμα το οποίο ευθύνεται για τη σχετικά χαμηλή αύξηση των μισθών σε σχέση με την ένταση της οικονομικής ανάκαμψης. Η επίμονη ανεργία και η υποαπασχόληση στη ζώνη του ευρώ συνεπάγονται απώλεια δεξιοτήτων και παραγωγικής ικανότητας για τα εν λόγω κράτη μέλη και αποτελούν σοβαρή απειλή για την κοινωνική ένταξη, την ευημερία και την ισότητα.
- 3.4 Επιπλέον, οι επενδύσεις στην ζώνη του ευρώ παραμένουν κάτω από τα επίπεδα του 2008, συμβάλλοντας επίσης σε σημαντικές απώλειες παραγωγικού δυναμικού σε πολλά κράτη μέλη της ζώνης του ευρώ. Το συνεχιζόμενο πλεόνασμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών της ζώνης του ευρώ σε σχέση με τον υπόλοιπο κόσμο αφήνει εξάλλου να εννοηθεί ότι η εγχώρια ζήτηση παραμένει χαμηλή στην εν λόγω ζώνη.
- 3.5 Η ΕΟΚΕ αναγνωρίζει ότι τα υψηλά επίπεδα δημόσιου και ιδιωτικού χρέους στη ζώνη του ευρώ καθιστούν την οικονομία της ευάλωτη και συμερίζεται την ανάγκη μείωσής τους.
- 3.6 Έπειτα από προσεκτική εξέταση των σχετικών ευκαιριών και κινδύνων που απορρέουν από τους παραπάνω παράγοντες, η ΕΟΚΕ διαφωνεί με την πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για έναν γενικά ουδέτερο δημοσιονομικό προσανατολισμό και προτείνει, αντ' αυτού, έναν θετικό δημοσιονομικό προσανατολισμό της τάξης του 0,5% του ΑΕγχΠ. Η πιθανότητα επιβράδυνσης της ανάπτυξης μεταξύ 2017 και 2019 που προβλέπει η Επιτροπή, η αλλαγή που ανακοινώθηκε στη νομισματική πολιτική της ΕΚΤ, το συνεχιζόμενο προφανές επενδυτικό έλλειμμα και οι παγκόσμιοι εμπορικοί και γεωπολιτικοί κίνδυνοι απαιτούν επίσης να περάσει η σκυτάλη από τη νομισματική πολιτική στη δημοσιονομική πολιτική.
- 3.7 Η παροχή δημοσιονομικών κινήτρων εστιασμένων στις δημόσιες επενδύσεις μπορεί να επιφέρει αύξηση της ζήτησης, βραχυπρόθεσμα, αλλά και επέκταση των αναπτυξιακών δυνατοτήτων, μακροπρόθεσμα, αντιμετωπίζοντας έτσι το ζήτημα της βιωσιμότητας του δημόσιου χρέους. Οι εν λόγω δημόσιες επενδύσεις θα πρέπει να εστιάζουν όχι μόνο στις υποδομές αλλά και στην εκπαίδευση και τις πολιτικές για τις δεξιότητες («κοινωνικές επενδύσεις»), συμβάλλοντας έτσι

---

¹ Σύσταση για ΣΥΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ σχετικά με την οικονομική πολιτική της ζώνης του ευρώ, [COM\(2017\) 770 final](#).

² [Ευρωπαϊκές οικονομικές προβλέψεις – φθινόπωρο 2017](#), Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Νοέμβριος 2017.

στην υλοποίηση ορισμένων από τις αρχές του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων που διακηρύχθηκε πρόσφατα.

- 3.8 Η ΕΟΚΕ συνιστά, κατά την εφαρμογή των δημοσιονομικών κανόνων, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή να μην συμπεριλαμβάνει τις δημόσιες δαπάνες για τις επενδύσεις στο πεδίο εφαρμογής του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης.
- 3.9 Η ΕΟΚΕ εκφράζει την ικανοποίησή της για τη ρητή αναφορά που περιλαμβάνεται στη σύσταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής προκειμένου να δοθεί προτεραιότητα σε διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις, οι οποίες όχι μόνο αυξάνουν την παραγωγικότητα και το αναπτυξιακό δυναμικό, βελτιώνουν το επιχειρηματικό περιβάλλον και προωθούν τις επενδύσεις αλλά, και ταυτόχρονα στηρίζουν τη δημιουργία ποιοτικών θέσεων εργασίας και μειώνουν τις ανισότητες, όπως έχει ζητήσει η ΕΟΚΕ σε προηγούμενες γνωμοδοτήσεις της³. Επαναλαμβάνει ότι, για να εξασφαλιστεί η ζωτικής σημασίας υποστήριξη των πολιτών στην προσπάθεια ανασυγκρότησης της ζώνης του ευρώ και υλοποίησης των απαιτούμενων διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων, πρέπει να ενισχυθεί η κοινωνική διάσταση των μεταρρυθμίσεων και να αναπτυχθούν δημοκρατικές και διαφανείς μορφές διακυβέρνησης της ζώνης του ευρώ που θα αποσκοπούν στη διασφάλιση οικονομικής ευημερίας και υψηλού βιοτικού επιπέδου.
- 3.10 Η ΕΟΚΕ συγχαίρει την Ευρωπαϊκή Επιτροπή για την έκκληση που απηύθυνε στα κράτη μέλη να καταπολεμήσουν τη φοροδιαφυγή και να συνεχίσουν, μεταξύ άλλων, τις προσπάθειες για την καθιέρωση μιας κοινής ενοποιημένης βάσης φορολογίας εταιρειών (ΚΕΒΦΕ). Θεωρεί επίσης ότι, για οικονομικούς, πολιτικούς και ηθικούς λόγους, πρέπει να αποτελεί προτεραιότητα των θεσμικών οργάνων και των κρατών μελών της ΕΕ να εφαρμόζουν αποτελεσματικά μέτρα —εκείνα που έχουν ήδη συμφωνηθεί αλλά και νέα μέτρα— για την καταπολέμηση της φορολογικής απάτης, της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και των παράνομων δραστηριοτήτων σε φορολογικούς παραδείσους.
- 3.11 Η ΕΟΚΕ υποστηρίζει τις απαραίτητες ενέργειες για την εμβάθυνση της ΟΝΕ, στις οποίες συμπεριλαμβάνεται η ταχεία και πλήρης υλοποίηση τόσο της Τραπεζικής Ένωσης, μέσω της θέσπισης ενός Ευρωπαϊκού Συστήματος Εγγύησης Καταθέσεων, της καθιέρωσης κοινού μηχανισμού ασφαλείας για το Ενιαίο Ταμείο Εξυγίανσης και της ενίσχυσης του ευρωπαϊκού εποπτικού πλαισίου για να αποτραπεί η συσσώρευση κινδύνων, όσο και της Ένωσης Κεφαλαιαγορών. Αυτές πρέπει να συμβάλουν όχι μόνο στη βελτιωμένη και διαφοροποιημένη χρηματοδότηση της οικονομίας, αλλά και στη βελτίωση της ασφάλειας, της σταθερότητας και της ανθεκτικότητας του οικονομικού συστήματος, μέσω του διασυνοριακού επιμερισμού των ιδιωτικών κινδύνων και της χρηματοπιστωτικής ολοκλήρωσης.
- 3.12 Σύμφωνα με την προηγούμενη γνωμοδότησή της ECO/435, η ΕΟΚΕ επαναλαμβάνει την άποψή της ότι το ευρώ είναι το νόμισμα ολόκληρης της ΕΕ και τονίζει την ανάγκη για:

– δημιουργία δημοσιονομικής ένωσης·

³

Βλ. τις ακόλουθες γνωμοδοτήσεις της ΕΟΚΕ: Οικονομική πολιτική της ζώνης του ευρώ (2016) [EE C 177, της 18.05.2016, σ. 41](#), Οικονομική πολιτική της ζώνης του ευρώ (2017) [EE C 173, της 31.05.2017, σ. 33](#)· Οικονομική πολιτική της ζώνης του ευρώ 2017 (πρόσθετη γνωμοδότηση) [EE C 81 της 2.3.2018, σ. 216](#).

- ενίσχυση της ευθύνης και της οικείωσης των κρατών μελών όσον αφορά τις υποχρεώσεις έναντι της ζώνης του ευρώ·
- θέσπιση διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων στο πλαίσιο της πλατφόρμας του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου·
- περαιτέρω ενίσχυση του οικονομικού συντονισμού και της διακυβέρνησης και δημιουργία Ευρωπαϊκού Νομισματικού Ταμείου·
- βελτίωση του συστήματος χρηματοπιστωτικής διαμεσολάβησης, που θα οδηγήσει στην ενίσχυση των πραγματικών μακροπρόθεσμων επενδύσεων με τη βελτιστοποίηση του ρόλου της ΕΤΕπ, του ΕΤΕ και του ΕΤΣΕ 2.0·
- μεγιστοποίηση της ανθεκτικότητας της ΟΝΕ προκειμένου να μπορεί να ασκήσει μεγαλύτερη επιρροή σε παγκόσμιο επίπεδο.

4. Ιστορικό πλαίσιο

- 4.1 Έπειτα από την έναρξη της συζήτησης για το μέλλον της Ευρώπης και την υποβολή συνοδευτικών εγγράφων προβληματισμού όσον αφορά κυρίως την εμβάθυνση της ΟΝΕ και το μέλλον της κοινωνικής διάστασης της ΕΕ, καθώς και μετά τη διακήρυξη για τον ευρωπαϊκό πύλωνα κοινωνικών δικαιωμάτων κατά την κοινωνική σύνοδο κορυφής του Γκέτεμποργκ, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δημοσίευσε την Ετήσια Επισκόπηση της Ανάπτυξης, συνοδευόμενη από σύσταση σχετικά με τις πολιτικές της ζώνης του ευρώ για το 2018. Οι κύριες συστάσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής προς τα κράτη παρατίθενται στα ακόλουθα σημεία ως εξής:
- 4.2 Να εφαρμόσουν πολιτικές που να στηρίζουν τη βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη και να βελτιώνουν την ανθεκτικότητα, την επανεξισορρόπηση και τη σύγκλιση. Τα κράτη μέλη με ελλείμματα ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών ή υψηλό εξωτερικό χρέος θα πρέπει επιπλέον να επιδιώξουν τη συγκράτηση της ανάπτυξης στο κόστος εργασίας ανά μονάδα προϊόντος. Τα κράτη μέλη με πλεονάσματα στο ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών θα πρέπει επίσης να προωθήσουν την αύξηση των μισθών και να εφαρμόσουν κατά προτεραιότητα μέτρα που να ευνοούν τις επενδύσεις, να στηρίζουν την εγχώρια ζήτηση και να διευκολύνουν την επανεξισορρόπηση στη ζώνη του ευρώ.
- 4.3 Να θέσουν ως στόχο έναν γενικά ουδέτερο δημοσιονομικό προσανατολισμό σε συνολικό επίπεδο για τη ζώνη του ευρώ, καθώς και ένα ισορροπημένο μείγμα πολιτικών.
- 4.4 Να εφαρμόσουν μεταρρυθμίσεις που να προωθούν τη δημιουργία ποιοτικών θέσεων απασχόλησης, ίσες ευκαιρίες και πρόσβαση στην αγορά εργασίας, δίκαιες συνθήκες εργασίας και στήριξη της κοινωνικής προστασίας και ένταξης.
- 4.5 Να συνεχίσουν τις εργασίες για την ολοκλήρωση της Τραπεζικής Ένωσης αναφορικά με τη μείωση και τον επιμερισμό κινδύνων, συμπεριλαμβανομένης της θέσπισης Ευρωπαϊκού Συστήματος Εγγύησης Καταθέσεων, της λειτουργίας του κοινού μηχανισμού ασφαλείας για το Ενιαίο Ταμείο Εξυγίανσης και της ενίσχυσης του ευρωπαϊκού εποπτικού πλαισίου για να αποτραπεί η συσσώρευση κινδύνων.
- 4.6 Να λάβουν μέτρα για την αισθητή επιτάχυνση της μείωσης των επιπέδων των μη εξυπηρετούμενων δανείων, με βάση το συμφωνηθέν στο πλαίσιο του Συμβουλίου (ECOFIN)

σχέδιο δράσης, και την προώθηση ομαλής απομόχλευσης σε κράτη μέλη με υψηλό ιδιωτικό χρέος. Να ενισχύσουν την ολοκλήρωση και ανάπτυξη των κεφαλαιαγορών της ΕΕ για τη στήριξη της μεγέθυνσης στην πραγματική οικονομία, με παράλληλη διασφάλιση της σταθερότητας των χρηματοπιστωτικών αγορών.

4.7 Να πραγματοποιήσουν ταχεία πρόοδο για την ολοκλήρωση της ONE.

5. Γενικές και ειδικές παρατηρήσεις

5.1 Η αύξηση της παραγωγής βελτιώθηκε σε σύγκριση με τις προηγούμενες προβλέψεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και επεκτάθηκε σε περισσότερα κράτη μέλη της ζώνης του ευρώ σε σύγκριση με το προηγούμενο έτος. Από την άλλη πλευρά, θα πρέπει να επισημανθούν τα ακόλουθα τρία ζητήματα:

5.2 Πρώτον, το γεγονός ότι αυτή η επιτάχυνση της ανάκαμψης προκύπτει μετά από μία σχετικά μακρά περίοδο στασιμότητας στη ζώνη του ευρώ στο σύνολό της, σε σύγκριση με οικονομίες όπως εκείνη των ΗΠΑ. Η στασιμότητα αυτή και η αποτυχία των οικονομικών πολιτικών της ζώνης του ευρώ να τη μετριάσουν είχε σοβαρές οικονομικές και κοινωνικές συνέπειες σε πολλές περιοχές της εν λόγω ζώνης και υπονόμωσε την εμπιστοσύνη των πολιτών στην ικανότητα της ΕΕ να εξασφαλίσει ευημερία.

5.3 Δεύτερον, στις φθινοπωρινές προβλέψεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, το ποσοστό του ρυθμού ανάπτυξης για το 2017 (2,2%) είναι πιθανό να αποτελεί τη μέγιστη τιμή σε σύγκριση με το 2018 και το 2019, όταν η οικονομική ανάπτυξη αναμένεται να συρρικνωθεί ελαφρώς (κατά 2,1% και 1,9%, αντίστοιχα). Η εγχώρια ζήτηση στη ζώνη του ευρώ, όπως φαίνεται από το εκπληκτικά υψηλό πλεόνασμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών σε σχέση με τον υπόλοιπο κόσμο, παρέμεινε χαμηλή· η ιδιωτική κατανάλωση, αν και αυξανόμενη, αναμένεται να επιβραδυνθεί, ενώ το επενδυτικό κενό παραμένει.

5.4 Τρίτον, η ανάκαμψη εξαρτήθηκε από τη στήριξη των επεκτατικών και μη συμβατικών νομισματικών πολιτικών που εφαρμόζει μέχρι σήμερα ενεργά η ΕΚΤ, παράλληλα με αδικαιολόγητο περιορισμό της δημοσιονομικής πολιτικής. Η ΕΚΤ ανακοίνωσε πρόσφατα τη σταδιακή κατάργηση των μη συμβατικών πολιτικών της. Μολονότι αυτό δεν σημαίνει αναγκαστικά ότι θα καταργηθεί η στήριξη της νομισματικής πολιτικής, δεν έχει μειωθεί ούτε η ανάγκη για δημοσιονομικές πολιτικές που θα στηρίζουν περισσότερο την ανάκαμψη.

5.5 Εκτός από τις μεταβολές της νομισματικής πολιτικής και τις προβλέψεις για επιβράδυνση των ρυθμών ανάπτυξης μετά το 2018, υπάρχουν και άλλοι λόγοι που οδήγησαν στην πρόταση σχετικά με έναν ελαφρώς θετικό δημοσιονομικό προσανατολισμό για τη ζώνη του ευρώ, τον οποίο η ΕΟΚΕ θα τοποθετούσε στο 0,5% του ΑΕγχΠ: το επίμονο επενδυτικό έλλειμμα που δεν απαντάται σε άλλες οικονομικές περιοχές του κόσμου, τα πολύ υψηλά ποσοστά ανεργίας (9,1% το 2017) και η συνεχιζόμενη ύπαρξη γεωπολιτικών κινδύνων και κινδύνων σχετιζόμενων με το παγκόσμιο εμπόριο λόγω της εμφάνισης πολιτικών προστατευτισμού που προωθούνται ιδιαίτερα από τις ΗΠΑ. Είναι, επομένως, αναγκαίο, να χρησιμοποιηθούν στο μείγμα πολιτικών όλα τα μέσα που ευνοούν τη βιώσιμη ανάπτυξη.

- 5.6 Η ΕΟΚΕ θεωρεί ότι ένας κάπως πιο επεκτατικός δημοσιονομικός προσανατολισμός για ολόκληρη τη ζώνη του ευρώ από εκείνον που πρότεινε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θα ήταν επωφελής για την ανάκαμψη και μακροπρόθεσμα συμβατός με τη βιωσιμότητα του δημόσιου χρέους. Η χρήση του χρυσού κανόνα για τις επενδύσεις (συμπεριλαμβανομένων των κοινωνικών επενδύσεων) κατά την εφαρμογή των δημοσιονομικών κανόνων θα βοηθούσε στην προκειμένη περίπτωση και θα δημιουργούσε ένα ευνοϊκό πλαίσιο για περισσότερο ανοδική σύγκλιση και ανάπτυξη χωρίς αποκλεισμούς. Εξίσου σημαντική θα ήταν η προώθηση των κοινωνικά υπεύθυνων επενδύσεων και των επενδύσεων με στόχο την επίτευξη των στόχων βιώσιμης ανάπτυξης (ΣΒΑ) του ΟΗΕ.
- 5.7 Η ΕΟΚΕ εκφράζει την απόλυτη συμφωνία της με την ανάγκη που επισημαίνει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή προκειμένου οι χώρες με δημοσιονομικά περιθώρια και πλεονασματικά ισοζύγια πληρωμών να αυξήσουν τα ποσοστά των δημόσιων επενδύσεων με το σκεπτικό ότι αυτό «[...] θα μπορούσε να έχει σημαντικές θετικές δευτερογενείς επιπτώσεις στην υπόλοιπη ζώνη του ευρώ. Ο μακροπρόθεσμος αντίκτυπος στο ΑΕγχΠ υπερβαίνει τα βραχυπρόθεσμα αποτελέσματα διότι οι δημόσιες επενδύσεις αυξάνουν την παραγωγικότητα των ιδιωτικών κεφαλαίων και της εργασίας επί σημαντικό χρονικό διάστημα»⁴.
- 5.8 Η ΕΟΚΕ χαιρετίζει το αίτημα της Επιτροπής προς τα κράτη μέλη με έλλειμμα τρεχουσών συναλλαγών και υψηλό εξωτερικό χρέος να επικεντρωθούν στη βελτίωση όχι μόνο της παραγωγικότητας τους αλλά και του επιχειρηματικού περιβάλλοντος. Σε αυτό το πλαίσιο, η ΕΟΚΕ επισημαίνει ότι η δίκαιη αναδιανομή του εισοδήματος και του πλούτου που πηγάζουν από τα κέρδη παραγωγικότητας θα αυξήσει την ισότητα και θα έχει θετικό αντίκτυπο στην εγχώρια αγορά και στη συνολική ζήτηση στη ζώνη του ευρώ. Είναι σημαντικό να τονωθεί η εγχώρια ζήτηση, που αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για τη στήριξη της οικονομικής ανάπτυξης και την υπέρβαση της κρίσης. Η αύξηση των μισθών, ιδίως των χαμηλότερων, είναι σήμερα ένα από τα σημαντικότερα εργαλεία για την επίτευξη αυτών των στόχων στην ευρωπαϊκή οικονομία και κοινωνία.
- 5.9 Ο συντονισμός των φορολογικών πολιτικών θα πρέπει να συμπληρωθεί με βήματα προόδου προς την κατεύθυνση της φορολογικής εναρμόνισης, ένας από τους βασικούς στόχους της οποίας είναι η πάταξη της φοροαποφυγής στην ΕΕ. Η ΕΟΚΕ υποστηρίζει την επείγουσα έγκριση της οδηγίας σχετικά με την εφαρμογή της κοινής ενοποιημένης φορολογικής βάσης για τις εταιρείες (ΚΕΒΦΕ). Η εν λόγω οδηγία αποτελεί απαραίτητο μέσο για την εφαρμογή των μέτρων που θέτουν τέλος στη σκανδαλώδη φοροδιαφυγή που πραγματοποιείται από διάφορες πολυεθνικές εταιρείες και στερεί από τους δημόσιους προϋπολογισμούς ποσό κυμαινόμενο μεταξύ 40 και 60 δισεκατομμύρια ευρώ⁵, ενώ παράλληλα ασκεί αθέμιτο ανταγωνισμό εις βάρος των επιχειρήσεων που συμμορφώνονται με τις φορολογικές τους υποχρεώσεις.
- 5.10 Η φορολογική απάτη, η νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και γενικά το άθροισμα των παράνομων δραστηριοτήτων που αναπτύσσονται σε φορολογικούς παραδείσους

⁴ Έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής: Analysis of the Euro Area economy, accompanying the document, Recommendation for a Council Recommendation on the economic policy of the euro area (Ανάλυση της οικονομίας της ζώνης του ευρώ, που συνοδεύει το έγγραφο Σύσταση για σύσταση του Συμβουλίου σχετικά με την οικονομική πολιτική της ζώνης του ευρώ, [SWD\(2017\) 660 final](#), σ. 5.

⁵ Έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής, ό. π., σελίδα 9.

διακινούν ποσά πολύ υψηλότερα από εκείνα που αναφέρονται στο προηγούμενο σημείο, τα οποία αφαιρούνται από τα δημόσια οικονομικά σε μια χρονική στιγμή κατά την οποία είναι ιδιαίτερα απαραίτητα. Κατά την άποψη της ΕΟΚΕ, η ανάληψη ηγετικού ρόλου στον παγκόσμιο αγώνα για την καταπολέμηση αυτών των εγκληματικών πράξεων θα πρέπει να καταστεί προτεραιότητα για τα θεσμικά όργανα και τα κράτη μέλη της ΕΕ. Επιπλέον, χρειάζεται να τεθούν επείγοντως σε εφαρμογή τα νομικά μέσα που έχουν ήδη εγκριθεί για την εξάλειψή τους και να ληφθούν όλα τα αναγκαία μέτρα για τη σημαντική μείωσή τους.

- 5.11 Η ΕΟΚΕ πιστεύει ότι στο πλαίσιο των διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων πρέπει να δοθεί προτεραιότητα στις μεταρρυθμίσεις που ενθαρρύνουν την αύξηση της παραγωγικότητας, αλλά και που ενισχύουν την ασφάλεια των θέσεων εργασίας και του συστήματος κοινωνικής προστασίας στο πλαίσιο των κατάλληλων επιχειρηματικών συνθηκών. Στον σημερινό σύγχρονο κόσμο, καμία χώρα της ζώνης του ευρώ δεν μπορεί να είναι ανταγωνιστική όταν στηρίζεται σε χαμηλούς μισθούς και επισφαλείς θέσεις εργασίας. Κρίνεται σκόπιμο να δοθεί έμφαση στις μεταρρυθμίσεις που συνδυάζουν την ευελιξία κατόπιν διαπραγματεύσεων και την ασφάλεια έτσι ώστε να ενισχυθούν οι δεξιότητες και η καινοτομία και να δημιουργηθούν κίνητρα προς αυτή την κατεύθυνση. Οι μεταρρυθμίσεις στην αγορά εργασίας θα πρέπει να προωθούν μεγαλύτερη σταθερότητα στην απασχόληση, η οποία θα συμβάλει στη βελτίωση τόσο της προσφοράς όσο και της ζήτησης στην οικονομία της ζώνης του ευρώ, ακόμη και βραχυπρόθεσμα. Θα πρέπει επίσης να συμβάλλουν στην ενίσχυση των συλλογικών διαπραγματεύσεων, με βάση την αυτονομία των κοινωνικών εταίρων και του κοινωνικού διαλόγου.
- 5.12 Η ΕΟΚΕ θεωρεί ότι τα προτεινόμενα μέτρα για την ολοκλήρωση της τραπεζικής ένωσης είναι αναγκαία για να μετριάσουν την πίεση που ασκείται στους κρατικούς προϋπολογισμούς και ταυτόχρονα διασφαλίζουν το δημόσιο συμφέρον με τη σταθερότητα του τραπεζικού συστήματος.
- 5.13 Επίσης, πρέπει να καταβληθούν προσπάθειες για την οικοδόμηση της Ένωσης Κεφαλαιαγορών. Μαζί με την Τραπεζική Ένωση, η Ένωση Κεφαλαιαγορών πρέπει να διευρύνει και να διαφοροποιήσει τις πηγές χρηματοδότησης για την οικονομία. Η ενίσχυση του διασυνοριακού ιδιωτικού επιμερισμού των κινδύνων και η χρηματοπιστωτική ολοκλήρωση θα πρέπει να καταστήσουν το χρηματοδοτικό και οικονομικό σύστημα ασφαλέστερο, σταθερότερο και πιο ανθεκτικό στους κλυδωνισμούς. Παράλληλα, θα μπορούν να αντιμετωπίζονται καλύτερα οι ασύμμετρες επιπτώσεις ενδεχόμενων οικονομικών κλυδωνισμών, πράγμα που θα ωφελήσει όλα τα κράτη μέλη.
- 5.14 Σε συμφωνία με τα προαναφερθέντα, η ΕΟΚΕ τονίζει για άλλη μια φορά ότι το ζήτημα των μη εξυπηρετούμενων τραπεζικών δανείων είναι υψίστης σημασίας για την ολοκλήρωση των πολιτικών που αποσκοπούν στην τόνωση της ανάπτυξης. Θα πρέπει να ληφθούν πάραυτα μέτρα για την αντιμετώπιση του συγκεκριμένου προβλήματος, λαμβάνοντας παράλληλα υπόψη ζητήματα σχετικά με την προστασία των καταναλωτών.

Βρυξέλλες, 18 Ιανουαρίου 2018

Γιώργος ΝΤΑΣΗΣ

Πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής
